WRI
הרובה השבור
ביטאון אינטרנציונאל סרבני המלחמה
מס' 58, מאי 2003

15 במאי 2003: יום סרבני המצפון הבינלאומי

מהדורה מיוחדת: תנועת הסירוב בישראל וההתנגדות הבלתי-אלימה לכיבוש פלסטין

הפגנה מול כלא 6 www.yesh-gvul.org

מאמר מערכת

גליון זה של *הרובה השבור* מתמקד בקמפיין של WRI לתמיכה בסרבנים בישראל, ובהתנגדות בלתי אלימה לכיבוש השטחים הפלסטיניים.

מזה מספר שנים WRI משתף פעולה עם כמה מארגוני הסרבנים בישראל. לאחרונה חלה עליה חדה במספר הסרבנים – הן סרבנים סלקטיביים והן סרבני גיוס. בתגובה, הגבירו הרשויות בישראל את מאמצי הדיכוי שלהם כנגד הסרבנים: מאסר מתמשך ומשפטים צבאיים שעלולים להוביל לתקופות כליאה ארוכות יותר.

מכאן נובע הצורך החשוב מתמיד בתמיכה בינלאומית, הכוללת מכתבי מחאה, פעולות הזדהות וקמפיין בינלאומי.

הגליון הנוכחי של *הרובה השבור* מספק מידע וחומר רקע עבור הקמפיין. אתר האינטרנט של WRI מספק מידע נוסף. אנא השתמשו במידע זה – הסרבנים בישראל זקוקים לתמיכתנו.

אנדריאס שפק

קמפיין התמיכה בסרבנים, WRI, לונדון.

War Resisters' International
5 Caledonian Rd, London
N1 9DX, Britain,
http://WRI-irg.org
concodoc@WRI-irg.org

הסירוב בישראל – סקירה כללית

סרגיי סנדלר

החברה בישראל היא מיליטריסטית מאוד. ילדי גן עשויים לביים מצעד צבאי במסיבת סוף השנה שלהם. כמה שנים לאחר מכן, הם עשויים ללמוד כמה ממקצועות החובה בבית הספר מפי חיילות סדירות במדים. המנהל של התיכון בו ילמדו, במקרים רבים, הוא קצין בצבא קבע, שפרש מהצבא לאחרונה. מפקדיו של אותו קצין ימונו לתפקידי מפתח במגזר הציבורי או הפרטי. גנרלים, אם הם מעונינים בקריירה פוליטית, ימונו לשרים, ולאחר מכן, בטבעיות, ימשיכו את דרכם לכסא ראש הממשלה.

בחברה מיליטריסטית, כמו החברה הישראלית, גיוס החובה הוא מכשיר שלטוני מרכזי, ונושא מרכזי על סדר היום הפוליטי. צורות שונות של אפליה חברתית מבוטאות, מועצמות ולעיתים קרובות נוצרות על-ידי מדיניות הגיוס של הצבא. כך, הפלסטינים אזרחי ישראל אינם נקראים לשרות צבאי, ומדיניות זו משמשת כתירוץ לאפליה לרעה, ממוסדת ולא ממוסדת, של המיעוט הפלסטיני בכל תחומי החיים. לדוגמא, כאשר מעסיק מחפש עובדים "אחרי צבא" זהו לעיתים קרובות שם קוד ל-"לא מקבלים ערבים". כמה קבוצות קטנות בתוך המיעוט הפלסטיני (ובפרט הקהילה הדרוזית) מגויסות בכל זאת, בהתאם לכלל העתיק: "הפרד ומשול".

עבור הרוב היהודי, הצבא מחזק את האפליה החברתית בין המינים ובין המעמדות החברתיים. אמנם רוב הנשים היהודיות נדרשות להתגייס, אך הן משרתות שרות קצר יותר (20-21 חודשים, לעומת שלוש שנים עבור הגברים) ותפקידיהן בצבא אינם נתפסים כבעלי חשיבות.

השמיניסטים שורפים צווי גיוס. לא כולם מסכימים. www.shministim.org

דבר זה בא לידי ביטוי במעמד החברתי של הנשים ובמיקום השולי שהן תופסות בתחום הציבורי (לדוגמא, יש פחות מ-10% נשים בכנסת). גנרלים נחשבים לבני-סמכא בענייני ציבור, בעוד דעתן של הנשים נתפשת כבלתי רלוונטית.

גברים ממעמד הפועלים בישראל בדרך כלל נשלחים לבצע תפקידים טכניים ולוגיסטיים בתוך הצבא וכך, בדומה לנשים ולחיילים דרוזים, ובניגוד לגברים יהודים ממעמדות אחרים, הם לא יכולים להמיר את שרותם הצבאי בטובות-הנאה חברתיות וכלכליות.

ביטוי נוסף לכך ניתן למצוא בעובדה שבעוד הנשים היהודיות הדתיות, תלמידי הישיבה היהודים, וכן תלמידי הדת הדרוזים פטורים כולם משרות צבאי, רק במקרה של גברים יהודים (הקבוצה המיוחסת) הפך נושא הפטורים לנושא של דיון ציבורי נוקב, למעשה אחד הנושאים הלוהטים ביותר בדיון הציבורי בישראל בעשור האחרון.

מטרתה של ההקדמה הארוכה הזו היא להראות שבישראל הצבא הוא מקור של כח פוליטי, מדיניות הצבא מתקבלת בציבור ללא פקפוק או מחשבה ביקורתית, וסוגיית גיוס החובה היא סוגייה פוליטית מרכזית. בתנאים כאלו, לסרבנות מלחמה על כל סוגיה יש חשיבות פוליטית גדולה. זה לא מפתיע שמתחילת האינתיפדה השניה, בספטמבר 2000, בשעה שההתנגדות הרדיקלית למדיניות ישראל ולפשעים בשטחים הכבושים הושתקה, קבוצות מאורגנות של סרבנים וסרבניות הצליחו שוב ושוב לשבור את מסך השתיקה שהציבה התקשורת הממוסדת, ולהיכנס אל תוך סדר היום הפוליטי בישראל.

כאמור, מדיניות הגיוס יוצרת ומחזקת פערים חברתיים בישראל. ובהתאם לכך, הסרוב בישראל הוא תופעה מגוונת מאוד מבחינה חברתית ופוליטית. סקירה בסיסית של תופעה זו הכרחית על-מנת להבין את החשיבות הפוליטית והחברתית של תנועת הסירוב בישראל.

ראשית, מאחורי הסרוב לשרת בצבא עומדות אידאולוגיות ומוטיבציות שונות: ישנם מי שסרובם נובע משיקולים שקשורים באופן ספציפי לסכסוך הישראלי-פלסטיני ולכיבוש, בשעה שעבור אחרים (כגון פציפיסטים ואנרכיסטים) הסרוב נובע ממניעים מוסריים ופוליטיים רחבים יותר, למרות שהקו המבדיל בין הסרבנים השונים אינו חד, ולעיתים קרובות ההבדל נובע מרצונו של הסרבן להדגיש פן כזה או אחר בסרובו. כמו-כן, ישנם סרבנים המסרבים להתגייס לצבא, ללא קשר לתפקיד אותו הם אמורים לבצע, וישנם אלו שיסרבו רק לשרות צבאי בשטחים הכבושים.

קהילת הסרבנים בישראל היא מגוונת מאוד מבחינה חברתית. ישנם סרבניות וסרבנים צעירים בשנות העשרה שלהם, המסרבים להתגייס, וישנם גם חיילי מילואים בשנות ה-20, ה-30 ואפילו ה-40 לחייהם. חלק גדול מהסרבנים מגיע ממעמד הביניים אבל ישנם גם סרבנים ממעמד הפועלים, ובהם קבוצה בולטת של מהגרים מברית-המועצות לשעבר. לחלקם יש במשפחה היסטוריה של פעילות בשמאל הרדיקלי, בעוד שעבור אחרים הסרוב גורר עמו עוינות רבה מצד ההורים ובני המשפחה (ולעיתים קורה שהורים של סרבנים, שבהתחלה התנגדו לסרוב, הצטרפו לבסוף למאבק של ילדיהם).

אחת הקבוצות החשובות ביותר בתנועת הסרוב היא זו של הנשים. בישראל נשים חייבות להתגייס, ולמיטב ידיעתנו ישראל היא המדינה היחידה בה קיים גיוס חובה עבור נשים. בהתאם לכך, קיימת תנועה גדולה ופעילה של נשים סרבניות גיוס בישראל, שהיא היחידה מסוגה בעולם. חוקי הגיוס בישראל הם אנומאליים גם בכך שהזכות לפטור משירות צבאי מטעמי מצפון מוכרת עבור נשים בלבד. עובדה זו יוצרת הבדלים חשובים בין צורות הסירוב של הנשים לבין צורות הסירוב של הגברים בישראל.

קבוצה מעניינת נוספת היא זו של הסרבנים הדרוזים. כפי שהוזכר, גברים דרוזים, בניגוד לשאר הפלסטינים אזרחי ישראל, מגויסים לצבא. משנת 1956, השנה בה הוחלט על גיוס הגברים הדרוזים, נוצרה בקהילה הדרוזית תנועת סרוב. הסרבנים הדרוזים בדרך כלל מדגישים את אי-נכונותם להילחם במלחמה אתנית נגד בני עמם. הסרבנים הדרוזים נכלאים בדרך כלל לתקופות ארוכות יותר מאשר הסרבנים היהודים.

מאז תחילתה של האינתיפדה השנייה בספטמבר 2000 חלה עלייה דרמטית במספר הסרבנים המוצהרים. טפטוף של יחידים היה לזרם של אלפים. כ-200 מן הסרבנים נכלאו עד כה, חלקם לתקופות מאסר עוקבות ורצופות (עד שמונה פעמים). שני ארגוני סרוב – "מכתב השמיניסטים" ו-"אומץ לסרב" – יצאו בהצהרות סרוב קולקטיביות ועוררו ויכוח פומבי לוהט

יש גבול: אמץ סרבן

במהלך השנים גילו פעילי "יש גבול" שדרך אפקטיבית לתמיכה בסרבנים כלואים היא יצירת "קבוצות אימוץ" הפועלות מחוץ לישראל.

כאשר סרבן נכנס לכלא, קבוצות האימוץ מקבלות מידע על המאסר, ופותחות במגוון רחב של פעולות תמיכה. הודעות דואר אלקטרוני, מכתבים ושיחות טלפון, יוצאות אל משפחתו של הסרבן ואל הכלא בו הוא מוחזק. קבוצת האימוץ מפעילה לחץ פוליטי באמצעות פעולות מחאה ליד הנציגות הישראלית הקרובה למקום מושבה, ותוך ביצוע פעילות נרחבת בתוך הקהילה שבה הקבוצה ממוקמת. קבוצת האימוץ מספקת, במידת הצורך, גם תמיכה כספית באמצעות גיוס כספים לסיוע לסרבן הכלוא ומשפחתו.

צעדים מעשיים

תמיכה ועידוד

מרגע שהקבוצה מודיעה כי היא מעונינת לאמץ כלוא, היא מקבלת ערכת מידע שלמה על הסרבן, הכוללת את גילו, תחום עיסוקו, מצבו המשפחתי (ולפעמים גם תמונה שלו), מספרי טלפון וכתובות דואר ליצירת קשר, פרטים של בני-משפחה המבקשים ליצור קשר עם הקבוצה, וכן המלצות מן היועץ של הסרבן בישראל על האופנים בהם מומלץ לתמוך בו. שיחות ומכתבים כאלה מהקבוצה הם לעזר רב לסרבן ולמשפחתו בעת צרה.

פעילות פוליטית

פעילות פוליטית לתמיכה בסרבן כוללת פעולות מחאה הקוראות לשחרורו או לשחרורה מול הנציגות הישראלית הרלוונטית, כמו-גם הפעלת לחץ על התקשורת והפוליטיקאים במקום בו פועלת הקבוצה במטרה ללחוץ על צה"ל ועל ממשלת ישראל.

תמיכה כלכלית

חיילי מילואים המזומנים לשרות מילואים פעיל מקבלים במקום שכר העבודה הרגיל שלהם תשלום מן המוסד לביטוח לאומי. למותר לציין שסרבנים כלואים אינם נהנים מתשלומים אלה. קרן יש גבול מספקת לסרבנים המבקשים סיוע כלכלי סכום של כ-3000₪ לכל חודש בכלא. קבוצות האימוץ יכולות לעזור לסרבן באמצעות גיוס סכום הכסף הנ"ל, ושליחתו בהמחאה על-שם "קרן יש גבול" לכתובת: ת"ד 6953, ירושלים 91068, ישראל.

בציבור ובתקשורת הממוסדת. בשמאל הישראלי, ובפרט בין אלו המתנגדים לכיבוש ולפעולות הצבא בשטחים הכבושים, תנועת הסרבנים תופסת כיום מקום מרכזי ובולט.

אולם מצד שני, תנועת הסרוב המוצהרת היא רק קצה הקרחון: הסטטיסטיקה מראה שבעשור האחרון חלה עלייה תלולה במספר הצעירים שאינם מתגייסים או שמשתחררים לפני תום שרותם, וידוע לכל שרובם יוזמים בעצמם את שחרורם. זוהי תופעת הסרוב האפור. חלק מהסרבנים האפורים משתחררים מסיבות בריאותיות (בדרך כלל נפשיות) וחלקם נאלצים לשבת בבתי הכלא הצבאיים עד לשחרורם מחמת "אי התאמה". נשים רבות מקבלות פטור לאחר שהן מצהירות כי הן שומרות על אורח חיים דתי (מה שלא תמיד נכון). ביחד עם אזרחי ישראל הפלסטינים (שאינם נקראים להתגייס למרות שבאופן פורמאלי הם חייבים בכך על-פי חוק), הסרבנים האפורים מהווים רוב (בערך 55-57%) מקרב בני גילם בארץ.

קשה לקבוע במדויק את המניעים השונים העומדים מאחורי תופעת הסרוב האפור. חלק מאותם סרבנים אפורים פועלים משיקולים אידיאולוגים ופוליטיים, אבל אינם רוצים להתעמת עם המערכת ומעדיפים ללכת בדרך הקלה, ולכן לא מצהירים בפומבי על סרובם. אחרים מסרבים מטעמים כלכליים, כיוון שעליהם לעבוד על-מנת לסייע בפרנסת משפחותיהם. אחרים מעונינים בלימודים אקדמיים או בקריירה וחשים שהשרות הצבאי הוא בזבוז זמן. רבים אחרים יגידו פשוט שלא בא להם ללכת לצבא. אבל יהיו סיבותיו אשר יהיו, לסרוב האפור יש חשיבות פוליטית עצומה. בחברה כה מיליטריסטית, אלו שבוחרים שלא להתגייס למעשה מצביעים ברגליים, מצביעים נגד המיליטריזציה הנמשכת של החברה הישראלית ונגד מבנה הכוח החברתי שהמיליטריזציה יוצרת.

כך, בדרכים שונות ומגוונות, תנועת הסרוב הישראלית מהווה מרכיב מרכזי בהתנגדות למלחמה באחד מאזורי העימות הבעייתיים ביותר בעולם כיום.

הצהרה מטעם אינטרנציונאל סרבני המלחמה בנושא ההכרה בזכות לסירוב מצפוני

יש לתמוך בסרבני המצפון בישראל

הועד המנהל של אינטרנציונאל סרבני המלחמה, 23 בפברואר 2003

הועד המנהל של אינטרנציונאל סרבני המלחמה, רשת בינלאומית של ארגונים פציפיסטיים, אשר הוקמה לפני 81 שנה, ולה תשעים סניפים ב-45 מדינות, הביע דאגה עמוקה בעניין מצבם של סרבני המצפון לשירות צבאי בישראל, בעת ישיבת הועד בלונדון בסוף השבוע האחרון. לאור החרפת הענישה של סרבני המצפון בישראל, הועד המנהל קורא לממשלת ישראל להכיר בזכות האדם לסרוב מצפוני. הועד קורא לתנועת השלום הבינלאומית לתמוך בסרבני המצפון בישראל ולהשמיע את קולה במחאה כנגד מדיניות ממשלת ישראל בעניין הסירוב המצפוני.

ישראל אינה מכירה בזכות לסרוב מצפוני הנובעת מסעיף 18 של האמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות, עליה חתומה מדינת ישראל. נוסף על כך, בתגובה למספרם הגדל של סרבני מצפון המסרבים להתגייס לצה"ל, החמירו הרשויות בישראל את העונשים המוטלים על סרבני גיוס. תוך הפרה נוספת של המשפט הבינלאומי, סרבני המצפון נשלחים לכלא שוב ושוב – המקרים האחרונים היו של סרבני המצפון יונתן בן-ארצי, שנכלא בפעם השמינית, ודרור בוימל, שנכלא בפעם השביעית. בצעד נוסף שנועד לשבור את רוחם של סרבני המצפון, הם עומדים עתה למשפט בפני בית-דין צבאי, למרות שהם שהו כבר מעל מאה חמישים ימים בכלא. בית דין צבאי יכול לגזור על סרבני מצפון עד שלוש שנות מאסר. יונתן בן-ארצי ודרור בוימל הם הראשונים להשפט.

דו"ח של WRI על סירוב מצפוני לשירות צבאי בישראל, שהוגש לאחרונה לועדת זכויות האדם של האו"ם, מונה למעלה ממאה שמונים סרבני מצפון שנכלאו בגין סירובם בין ספטמבר 2001 וינואר 2003 – סה"כ למעלה מ-6,500 ימים בכלא.

אינטרנציונאל סרבני המלחמה קורא לממשלת ישראל:

- להכיר בזכות לסירוב מצפוני, ולהעביר חוק בנוגע לסירוב מצפוני, לפי הסטנדרטים שנקבעו בהחלטות ועדת זכויות האדם של האו"ם 1998/77 ו-2002/45;
- לשחרר מיד את כל סרבני המצפון הכלואים, ולדחות את הזימונים הצבאיים לכל מי שמכריזים על סירוב מצפוני לשירות צבאי עד להפעלת החוק הנ"ל.

אינטרנציונאל סרבני המלחמה מאיץ בארגונים החברים בו, בתנועות שלום אחרות, ובכל אדם:

- להשמיע קול מחאה כנגד כליאתם של סרבני מצפון בישראל באמצעות כתיבת מכתבים לרשויות הממשלה והצבא בישראל ולשגרירויות של ישראל בחו"ל;
- לתמוך בסרבני המצפון הכלואים באמצעות משלוח של מכתבים לאסירים עצמם;
- לקחת חלק בקמפיין של WRI לתמיכה בסרבני המצפון בישראל, ששיאו ב-15 במאי, יום סרבני המצפון הבינלאומי: לארגן פעולות מחאה, משמרות, סדנאות ודיונים ציבוריים ב-15 במאי, על-מנת לתמוך בסרבני המצפון בישראל ולהגביר את המודעות לעניינם;
- להצטרף למשלחת של משקיפים מטעם WRI במשפטים הצבאיים של הסרבנים בישראל.

סרבני המצפון בישראל זקוקים לתמיכתנו.

ישראל היא המדינה היחידה בעולם בה מתקיים גיוס-חובה לנשים. שני וורנר, פעילה במכתב השמיניסטים ובפרופיל חדש, בוחנת את תופעת סרבנות הגיוס בקרב נשים.

סרבנות-גיוס של נשים בישראל*

שני וורנר

ישראל היא המדינה היחידה בעולם בה מתקיים גיוס-חובה לנשים. לכן, היא גם המדינה היחידה בעולם בה קיימת סרבנות נשים. היקפה לא ידוע לנו, מפני שרבות מהנשים הצעירות בוחרות לעבור את הפרוצדורה לבדן (ועל כן איננו יודעות על קיומן), וכיוון שצה"ל מסרב לגלות פרטים אודותיה.

בניגוד לגברים המצהירים על סירובם להתגייס, שנשלחים לכלא הצבאי, עמדתן המצפונית של נשים שמצהירות על סירוב לשרת זכתה להכרה רשמית מטעם המדינה. נשים אלה זכאיות לפטור משרות, בתנאי שיצליחו לשכנע ועדה צבאית הידועה בכינוי "ועדת מצפון", בכנות הצהרת הסירוב שלהן.

למעשה, זכותן של נערות לקבל פטור מטעמי מצפון היא אחד הסודות השמורים ביותר של צה"ל. מרבית הנערות כלל לא מודעות לזכותן זו. את המידע אודות הפרוצדורה צה"ל אינו מנדב בקלות. אִזכור זעיר שלה, אם בכלל, מופיע בתוך החומר שנשלח למועמדות לגיוס. נערות רבות

שפנו ללשכת-הגיוס בנושא ועדת המצפון, נענו כי "אין דבר כזה".

התהליך שנדרשות לעבור הנערות שפוגשות ב-"ועדת המצפון" אינו פשוט. "ועדת המצפון" מזכה סרבניות צעירות בטיפול שרירותי ובלתי עקבי. לפעמים הראיון אתן קצר וסתמי, לפעמים הוא משפיל במכוון וכולל מרכיב משמעותי של הפחדה. נערות בנות 17 נדרשות להתייצב לבדן (ללא תמיכה או יעוץ משפטי) מול ועדה המורכבת מגברים מבוגרים בלבד, לעיתים במדים. עד לא מזמן, דחתה "ועדת המצפון" את רוב הנערות שפנו אליה, בפנייתן הראשונה, ורק בפעם השניה – במידה וערערו על ההחלטה – שיחררה את רובן. אלא שנשים רבות לא היו מודעות לאפשרות הערעור.

תנועת "פרופיל חדש" מסייעת לנערות המעונינות לסרב מצפונית. היא מציעה ערכת מידע מפורטת שחוברה ע"י הסרבנית מורן כהן ועו"ד יוסי ולפסון, ורשת-הליווי של התנועה מסייעת בהסברים ובליווי אישי תומך. היום, יותר ויותר נשים צעירות מודעות לאופציה של סירוב על רקע הכרתן המצפונית, ורוב הנשים שמתייצבות בפני הוועדה הצבאית זוכות לפטור מהשירות.

אף שצה"ל פוטר נשים סרבניות בקלות, יחסית לאופן שבו הוא מטפל בגברים סרבנים, הסרוב עצמו אינו צעד קל. הוא מצריך התמודדות של כל אשה עם עצמה, עם החינוך שהיא קיבלה, ועם הסביבה שפעמים רבות מתנגדת לצעד הזה ולא מסוגלת להבין אותו. נוסף לכך, האפליה לטובה של נשים ביחס לגברים, בתחום ההכרה בזכות הסירוב, נובעת ישירות מהמעמד הנחות של נשים בצבא ובחברה הישראלית בכלל. נשים זוכות לפטור משום שהן לא חשובות כביכול, הן לא "הדבר האמיתי" – חייל לוחם. בהתאמה לכך, הסירוב שלהן, מעשה אישי לא קל ואמיץ, הוא "לא נחשב", לא מדווח בתקשורת, ולא נראה לעין הציבור.

ובכל זאת, הקול של הנשים-הסרבניות מתחיל להישמע היום, יותר מאי-פעם בעבר. פעם, נשים היו מתחתנות בגיל 18 על-מנת להימנע משירות צבאי (בישראל, אשה נשואה פטורה משירות), אחרות בחרו להצהיר שהן דתיות (נערות דתיות פטורות משירות גם הן). עד לפני מספר שנים, רוב הנערות כלל לא ידעו על זכותן לפטור מטעמי מצפון, או על כך שיש מי שיסיע להן בבחירתן זו. בהמשך נערות סרבו, אך הסרוב שלהן לא "נספר", אפילו לא ע"י תנועות הסירוב. ב-2001, כאשר פורסם מכתב השמיניסטים, שנכתב במשותף ע"י סרבניות וסרבנים, נספרו – לראשונה בישראל – גם הנערות-הסרבניות, ולא רק הנערים.

כלא 6: האם הסרוב הנשי פחות חשוב משום שנשים אינן נכנסות לכלא?
www.shministim.org

הקול שלנו מתחיל היום להישמע. צה"ל והתקשורת הישראלית ממשיכים להשתיק את התופעה ולהמעיט בחשיבותה, אבל עוד ועוד נערות בוחרות לסרב מטעמי מצפון, וזוכות בליווי ותמיכה. על תנועות-הסירוב הישראליות להמשיך ולהשמיע את קולן של הסרבניות ככלי להגדלת מספר המסרבים/ות, וכדרך להיאבק בתפיסה השוביניסטית והמיליטריסטית ששולטת בחברה הישראלית, חברה הממעיטה בחשיבות סרבנות-הנשים כשם שהיא ממעיטה בחשיבות השירות הצבאי של נשים.

* מבוסס על מאמר מאת רלה מזלי ושני וורנר

פרץ קדרון מתנועת יש גבול בוחן את הסירוב הסלקטיבי, אופן של התנגדות לכיבוש מתוך הצבא, שהומצא בישראל

גבולות הציות

פרץ קדרון

הסירוב הסלקטיבי מהווה חריגה משמעותית מהצורות המקובלות של פעילות אנטי מיליטריסטית כפי שהיא ננקטת על ידי פציפיסטים או סרבני מצפון הדוחים על הסף שירות בצבא או השתתפות בפעילות צבאית. הסירוב הסלקטיבי הופיע בישראל בנסיבות המיוחדות של חיילים בשירות סדיר ובמילואים שאינם מתנגדים בעקרון לשירות בצבא – או אף להשתתפות בלוחמה כשזו מוצדקת כדרך היחידה להדיפת מתקפה, אחרי שמוצו כבר כל האמצעים האחרים – אך עם זאת, מתנגדים לצאת למשימה או למבצע מסוים מסיבות פוליטיות ו/או מוסריות.

אף שהיו כבר קודם-לכן מקרים בודדים של סרבנים כאלה, "הסירוב הסלקטיבי" נתגלה כתופעה משמעותית מבחינה מספרית רק בעת הפלישה הישראלית ללבנון ב-1982. מאות חיילי מילואים שנקראו ליטול חלק במבצע סרבו להילחם, במיוחד לאחר שרה"מ מנחם בגין הגדיר את המבצע כ-"מלחמת ברירה", לא כמלחמה החיונית באופן מוחלט להגנת המדינה. פרוץ הלחימה הוליד את "יש גבול", שארגן תמיכה פעילה בסרבנים. אצל "יש גבול" רשומים 168 סרבנים לפחות שנשלחו לכלא – חלקם ליותר מתקופת מאסר אחת – במהלך אותו מבצע.

אבל התרחבותה המהירה של תנועת הסירוב הסלקטיבי העמידה מפקדים במבוכה, ונגד סרבנים רבים פשוט לא ננקטו אמצעים משמעתיים. במקום זאת, הם הועברו לתפקידים אחרים בתוך ישראל. תנועת הסירוב הסלקטיבי הייתה לחוד החנית של קואליציית ההתנגדות למלחמה, ועזרה לעורר את דעת הקהל למחאה נגד המבצע המיותר והעקוב-מדם. בנוסף לכך שעוררו פעילות אנטי-מלחמתית, הסרבנים גם הפעילו לחץ רב ובלתי-צפוי על דרגים של מקבלי-החלטות בצבא ובממשלה. לדברי הרמטכ"ל דאז רא"ל משה לוי, התפשטות תופעת הסירוב ו"החשש שמספר הסרבנים יעלה עד מהרה ממאות לאלפים ולרבבות" היה אחת הסיבות להמלצת הפיקוד הצבאי לשים קץ למבצע ב-1984.

גל נוסף של סירוב סלקטיבי התעורר באינתיפאדה הפלסטינית הראשונה ב-1987, כאשר מאות חיילים סירבו להשתתף במבצע הדיכוי שנערך כנגד האוכלוסייה הפלסטינית (שוב, ברובם חיילי מילואים, ומעטים ביותר חיילים בשירות סדיר). גם הפעם עזרו הסרבנים לעורר התנגדות שבסופו של דבר תרמה להחלטת ממשלת ישראל להשתתף בוועידת מדריד, ולהסכים בפעם הראשונה בהיסטוריה לשבת אל שולחן הדיונים מול משלחת פלסטינית.

האינתיפאדה הנוכחית שוב העלתה את מספר הסרבנים הסלקטיביים. יותר מאלף חיילים, אנשי מילואים וצעירים לקראת גיוס, התחייבו לסרב ליטול חלק בדיכוי האוכלוסייה הפלסטינית. למעלה מ-200 סרבנים נכלאו עד היום. צצו קבוצות סירוב חדשות ובכללן, בראשונה, מספר משמעותי של מועמדים לגיוס ("השמיניסטים"). "יש גבול" ממשיכה במבצע חלוקת עלונים בתחנות הסעה צבאיות, באוניברסיטאות ובבתי ספר תיכוניים, במאמץ לחנך חיילים ואנשי מילואים לסרב לקחת חלק בפשעי מלחמה או בהפרת זכויות אדם.

תנועת "יש גבול" משוכנעת שהסירוב הסלקטיבי הוא אמצעי רב-ערך ביותר להתנגד למיליטריזם מהטעם הפרדוקסלי שהתנגדות צומחת מתוך הצבא, מחיילים וקצינים המצהירים על רצונם לבצע

משימות הגנתיות לגיטימיות, ולכן אי-אפשר פשוט לפטור אותם בביטול כ-"מתחמקים" או "מוגי-לב". לעידוד סוג זה של סירוב נדרש מאמץ חינוכי ממושך ועקבי, ללמד חיילים לקבל את האחריות – החוקית, המוסרית והפוליטית – למעשי-הם, גם כאשר בוצעו בפקודה.

אנו שואפים לגרום לחיילים לבחון את פקודות מפקדיהם, וכאשר פקודות כאלה הן "בלתי-חוקיות בעליל", לסרב לבצען, אף אם ייענשו על כך. אסטרטגיה זו מתבססת על התפיסה של אחריות אזרחית רחבה לצבא הפועל בשמך. אנו מכבדים את עקרונותיהם של המסרבים לשירות בצבא בכל צורה שהיא, אבל איננו מוצאים בהם ביטוי הולם לקבלת אותה אחריות. אדם מנקה אולי את מצפונו/ה בתחושה ש-"ידיי לא שפכו את הדם הזה", אבל הדם ימשיך להישפך אלא אם כן אנשים יפעלו לעצירת פעולותיו הנואלות של הצבא, אם במלחמות מעבר לגבולות המדינה ואם בדיכוי אוכלוסיות מקומיות.

סירוב סלקטיבי הוא מעשה כזה, בכך שהוא מפעיל לחץ רב-ערך והשפעה מתוך שורות הצבא. בנוסף חדשני, הסרבן הסלקטיבי מיישם את עקרונות המרי האזרחי הבלתי-אלים, שפיתחו מהטמה גנדי ומרטין לותר קינג הבן, בתוך המנגנון הפחות "אזרחי" מכול, דהיינו, הצבא. ההבחנה בין משימות צבאיות לגיטימיות ולא-לגיטימיות היא כלי חשוב בידי תנועת ההתנגדות למלחמה, העוזר לחנך ציבור החשוף לשטיפת-מוח פטריוטית מצד הממסד הצבאי והמדיני. אנו משוכנעים שהמודל הישראלי של סירוב סלקטיבי, והמבצע החינוכי והפוליטי להרחבת התמיכה בסירוב כזה, ראוי ליישום בכל הצבאות כולם.

תקווה חדשה לפלסטינים? תנועת הסולידריות הבינלאומית

הואיידה אראף

תנועת הסולידריות הבינלאומית (ISM) הוקמה כדי לתמוך ולחזק את ההתנגדות הבלתי-אלימה הפלסטינית לכיבוש הישראלי בשטחים הכבושים הפלסטיניים. העם הפלסטיני המנושל מאז 1948 – יותר מ-750,000 בני אדם גורשו מאדמותיהם כדי לאפשר את הקמת מדינת ישראל, וכ-3 מיליון חיים תחת כיבוש צבאי ישראלי בגדה המערבית ורצועת עזה מאז 1967 – נקט צורות שונות של מאבק עם השנים בניסיון להשיב לעצמו את מולדתו. הקהילה הבינלאומית רואה בעיקר את המאבק המזוין הפלסטיני, ואינה מכירה כמעט בכלל את המאבק הבלתי-אלים החשוב הרבה יותר מצד העם הפלסטיני, ששיאו ניכר ב-"אינתיפאדה" – ההתקוממות הפלסטינית (1987-1993). במרוצת השנים, המאבק העממי הפלסטיני כלל גם חרם על מוצרים ושירותים ישראליים, דחיית המִנהל הצבאי הישראלי, הקמת בתי ספר שכונתיים (כאשר הצבא הישראלי סגר בתי ספר ואוניברסיט-אות פלסטיניים), צעדות המונים, שביתות, הימנעות מתשלום מסים ועוד.

בפרוץ האינתיפאדה הנוכחית, בספטמבר 2000, מפגינים שיצאו לרחובות ברמאללה, שכם, עזה, ירושלים ובמקומות אחרים, נענו בכוח צבאי אכזרי שקיפד את חייהם של יותר מ-100 פלסטינים בחודש אחד. הצבא הישראלי נקט אמצעי הפחדה וענישה על כך שהעזו להתקומם נגד הדיכוי.

בשבועות הראשונים של האינתיפאדה פשטה המחאה בחברה הפלסטינית כולה – גברים, נשים וילדים. מסוקי קרב, טנקים, נגמ"שים וחיילים נושאי מקלעים שימשו לתקוף את המפגינים.

המסר היה ברור – לא יחוסו על אזרחים. גברים, נשים וילדים פלסטינים כאחד הם מטרה לירי אם יצאו למחות נגד הכיבוש. בנוסף, ריבוי המחסומים, הריסת הכבישים בשטחים והוצאת תנועתם של הפלסטינים

הסרבנים הדרוזים: אפליה, השתקה ובורות

אנדריאס שפק

מצבם של הסרבנים הדרוזים אינו זוכה לתשומת לב מרובה, לא מצד אמצעי התקשורת ולא מצד תנועת השלום בישראל או בחוץ-לארץ.

הדרוזים הם מיעוט בתוך האוכלוסייה הערבית בישראל. בשנת 1949, כאשר ישראל הנהיגה את השירות הצבאי, הוא אמור היה להיות מחייב גם עבור כל הערבים והפלסטינים בישראל. אולם, חובת הגיוס מעולם לא נכפתה על אזרחי ישראל הפלסטינים, בין היתר בשל התנגדותם של האחרונים. כל ערביי ישראל מקבלים פטור אוטומטי משירות צבאי. מצבם של הדרוזים שונה. בדרכי עורמה הצליחו הרשויות בישראל להביא ששה-עשר ממנהיגי העדה הדרוזית לחתום על הסכם שבעקבותיו חויבו הדרוזים בשירות צבאי בשנת 1956. מאז, הגברים הדרוזים חייבים בשירות צבאי בעוד הנשים הדרוזיות, בניגוד לנשים היהודיות, אינן מגויסות.

ועד היוזמה הדרוזי נוסד בשנת 1972. יש לו ארבע מטרות ראשיות:

- להביא לסיום גיוס החובה;
- להתנגד להחרמת אדמות הדרוזים;
- למנוע התערבות של רשויות המדינה בענייני לאום ודת;
- דמוקרטיה ושוויון זכויות.

עניינם של הסרבנים הדרוזים זוכה לתשומת לב ציבורית מועטה. עשרות דרוזים נמצאים בכלא הצבאי בכל רגע נתון, וועד היוזמה הדרוזי מפרסם את שמותיהם של אלו המסכימים לכך. בעוד רוב הדרוזים המסרבים לשרת בצבא הישראלי עושים זאת מטעמי מצפון, יש המסרבים גם מסיבות כלכליות ודתיות.

משך תקופת המאסר המצטברת של סרבנים דרוזים מכל הסוגים מגיעה למספר אלפי שנים. ג'יהאד סעד, מזכיר ועד היוזמה הדרוזי, אומר כי כ-40% מכלל הגברים הדרוזים מסרבים לשרת בצבא. הוא עצמו שירת בצבא כחייל סדיר, אך לאחר מכן סירב לשרת במילואים. בנו – רביע ג'יהאד סעד – נמצא בכלא בימים אלו ומחכה למשפט בפני בית דין צבאי.

כמה סרבנים דרוזיים ריצו תקופות מאסר של 3-2½ שנים, עד כה, תקופה שלא תעלה על הדעת כשמדובר בסרבנים יהודים. גורם אחד שמשפיע על אורך המאסר הוא שהסרבנים הדרוזים אינם משחקים על פי הכללים. בעוד סרבנים יהודים מתייצבים לרוב בבקו"ם ביום הגיוס המיועד, הסרבנים הדרוזים לרוב אינם מתייצבים, או מתייצבים באיחור רב. פעמים רבות התוצאה היא משפט בפני בית דין צבאי על עריקות, ותקופת מאסר ארוכה בהרבה. מידע לקוי וגזענות חוברים יחד והתוצאה היא תקופות מאסר ארוכות בהרבה עבור הסרבנים הדרוזים.

הסופר הדרוזי סלמאן נטור מדגיש כי אין להפריד את מאבקם של הסרבנים הדרוזים מן המאבק לבטל את חובת הגיוס בישראל באופן כללי. הוא מבחין בשני היבטים מרכזיים בסרוב זה:

היבט פוליטי: הדרוזים הם חלק מהעם הערבי, ועליהם ליטול חלק במאבק לשינוי המדיניות הישראלית – כחלק מהמאבק למען שוויון זכויות בתוך ישראל.

היבט מוסרי: מדינת ישראל אינה יכולה לגייס את הדרוזים, משום שהם חלק מהמיעוט הפלסטיני בישראל, ואינם יכולים להשתתף בפעולותיו של צבא הנלחם נגדם עצמם. אולם הסירוב המצפוני מהווה גם הצהרה כללית נגד אלימות ומלחמה.

ועד היוזמה הדרוזי משתף פעולה עם ארגוני הסירוב האחרים. כיוון שהדרוזים חיים בתוך ישראל ובין יהודים, תמיכתם של ארגונים יהודיים חשבה לו מאוד.

(המאמר מבוסס על דיונים שהתקיימו במפגש בחיפה בינואר 2003)

אל מחוץ לחוק החריפו את הפיצול בקרב האזרחים פלסטינים ופגעו ביכולתם להתארגן. כל האמצעים האלה, תוך התפכחות ותחושת תשישות גוברת והולכת, הבהירו כי העם הפלסטיני זקוק לכוחות חדשים כדי להעצים את ההתנגדות האזרחית הבלתי-אלימה.

המשאבים העומדים לרשות ממשלת ישראל ידועים היטב – למעלה מ-2 מיליארד דולר בסיוע צבאי ישיר מארה"ב, עוד מיליארד דולר בסיוע לא-צבאי ישיר מארה"ב, מאות מיליוני דולר מקרנות פרטיות, ותמיכה דיפלומטית ללא-סייג של מעצמת-העל היחידה בעולם, המטילה וטו על כל החלטה של מועצת הביטחון של האו"ם המאלצת את ישראל להישמע לחוק הבינלאומי. לפלסטינים אין משאבים כאלה. יש להם רק את תחושות הסולידריות הבלתי-מאורגנות של מיליוני בני אדם ברחבי העולם.

תחושה זו של סולידריות, אזרחים אלה, ניתן לתאר כמשאב המסוגל להעניק לפלסטינים את היכולת לקרוא תגר על מדכאיהם ואף על הקהילה הבינלאומית כולה כנגד הכיבוש הישראלי האכזר שאותו יש לסיים.

לפלסטינים, עם החי תחת כיבוש, זכות המתבטאת בחוק הבינלאומי* להתנגד לכובשים במאבק מזוין.

ISM מכירה בזכות זו, אבל מאמינה שהתנגדות בלתי-אלימה עשויה להיות אפקטיבית ורבת-עוצמה יותר, ומחויבת לפיכך לשיטות בלתי-אלימות, לפעולה ישירה ולעקרונות של התמודדות ואִתגור כוחות הכיבוש והמדיניות של ישראל. האסטרטגיה של ISM מתבססת על היענות ל-4 צרכים:

1. *הגנה:* אזרחים פלסטינים הפועלים או מוחים לבדם, ניצבים לעתים קרובות מול ביטויי אלימות קטלניים. הפלסטינים עברו דה-הומניזציה במידה כזו שהם מואשמים אפילו בחיסולים שמבצעים בהם כוחות הצבא הישראלי. פגיעה בילדים פלסטינים מוצדקת על ידי הישראלים בתירוץ שהם "משליכים אבנים על חיילים" כאילו זו סיבה לירות קליעים בראשיהם, ונשים פלסטיניות רבות גוועו במחסומים (כאשר חיילים ישראלים מנעו מהם לעבור לשם קבלת טיפול רפואי), נורו בהלכן ברחובות במקומות מגוריהן, ונמעכו למוות בתוך בתיהן (כאשר חיילים הורסים את בתיהן בעודן בפנים). איש לא רואה בישראל אחראית למות פלסטינים. הקהילה הבינלאומית לא ממלאת את חובתה כלפי העם הפלסטיני, לכבד את מעמדם כאזרחים הזכאים להגנה מתוקף אמנת ז'נבה הרביעית.

נוכחותם של אזרחים זרים מספקת מידה מסוימת של הגנה לאותם פלסטינים המתמודדים עם אכזריות הכיבוש מדי יום ביומו. בנוכחות אזרחים זרים, האלימות קטלנית מעט פחות.

2. *תיאור המאבק ומתן קול לפלסטינים:* הכוחות הטוענים לחזקה ופועלים בדרכים שונות לקיים את אחיזת ישראל בשטחי הפלסטינים, להתמיד בכיבוש ואף להרחיב את מדיניות ההתנחלות הישראלית, זוכים לגישה רחבה לאמצעי התקשורת ולשאר משאבים כדי לשחק בעובדות ולהעניק לגיטימציה לשלילה הגורפת של זכויות יסוד מן העם הפלסטיני. חשוב להראות שמאבק הפלסטינים אינו נגד ישראל או העם היהודי אלא מאבק נגד הכיבוש, הדיכוי ושלילת החירות. אזרחי חוץ היוצאים לרחוב עם הפלסטינים עוזרים להמחיש את העובדה שהמאבק הפלסטיני הוא למען ערכים אוניברסליים של שוויון, זכויות אדם, כבוד וחירות.

3. *עדות ראייה:* בהזמנת אנשים מרחבי העולם לבוא לשטחים הפלסטינים הכבושים, אנו מרחיבים את התיעוד וחומר הראיות הקיים למה שקורה בשטח. רייצ'ל קורי, מתנדבת ה-ISM שנרצחה כאשר דחפור ישראלי מעך את גופה ב-16 במרץ 2003, כתבה: "כל הקריאה, הנוכחות בכנסים, הצפייה בסרטי תעודה, ושמיעת עדויות בעל פה לא הכינו אותי למציאות השוררת פה". אבל אנו רוצים להבטיח שדיווחים בעל פה אכן יגיעו לאוזני הציבור, ואם אמצעי התקשורת המרכזיים לא יתארו במדויק את המאבק נגד הדיכוי, הרי יעשו זאת פעילי ISM.

ובזכות מאמצים כאלה, יבוא היום שבו יביט העולם אחורה ויאמר, "לו רק ידענו..." אנחנו עמלים להביא יום זה מוקדם יותר מאשר מאוחר.

4. *תקווה:* הפלסטינים חשים נטושים על ידי הקהילה הבינלאומית. זה שנים היא מתעלמת מניסיונותיהם להביא לכיבוד החלטות האו"ם והחוק הבינלאומי.

עובדה זו, והשליטה המוחלטת של ישראל בכל דרכי הכניסה והיציאה מהשטחים הפלסטיניים, זרעו תחושה של בידוד קיצוני וייאוש, ושללו מהפלסטינים כל תקווה לעתיד טוב יותר. אזרחים זרים המגיעים הנה לעמוד שכם אחד עם העם הפלסטיני פורצים את חומת הבידוד הזו ומעניקים שביב של תקווה שמישהו מקשיב. אסטרטגיית המתאבדים המכוונת נגד אזרחים ישראלים, אותה מוקיעה הקהילה הבינלאומית בצדק, היא תוצאה ישירה של אכזריות הכיבוש והייאוש שהוא זורע. אם גופים מוכרים בינלאומיים וממשלות החתומות על אמנת ז'נבה הרביעית ימשיכו להירתע מפעולה

תנועת הסולידריות הבינלאומית בפעולה בשטחים הכבושים. www.palsolidarity.org

קשרים בשטחים הכבושים:

פנורמה – המרכז הפלסטיני לקידום דמוקרטיה וכינון קהילתי

www.panoramacenter.org

רמאללה:
panorama@panoramacenter.org
טלפון: 02-2959618
פקס: 02-2981824

ירושלים:
walid@panoramacenter.org
טלפון: 02-6281151
פקס: 02-6283351

עזה:
panoramag@panoramacenter.org
פקס: 08-2839188

בית סחור: המרכז הפלסטיני לקירוב (The Palestinian Center for Rapprochement between People)

64, Star Street,
Beit Sahour
P.O.Box 24
Palestine
טלפון: 02-2772018
נייד: 052-299310 (ז'ורז'), 054-369975 (רסאן)
פקס: 02-2772018
www.rapprochement.org

תנועת הסולידריות הבינלאומית (ISM)

דוא"ל: info@palsolidarity.org
או להתקשר למשרד:
ISM Media office
טלפון: 02-2774602
George@palsolidarity.org
טלפון: 052-299310
Huwaida@palsolidarity.org
טלפון: 067-473308

צוות משכיני השלום הנוצרים (CPT) בחברון

בארה"ב:
Box 6508 Chicago, Illinois
60680-6508
tel: 773-2770253
fax: 773-2770291
דוא"ל: cpt@igc.org

בקנדה:
Box 72063, 1562 Danforth
Ave. Toronto, ON M4J 1N4
tel: 416-4235525
דוא"ל: cptcan@web.ca
http://www.prairienet.org/cpt/hebron.php

ישירה בתמיכה לזכותם הלגיטימית של

טנק ושלט בעזה www.palsolidarity.org

הפלסטינים לחירות, ורק ימשיכו להעלות מס שפתיים לזכויות האדם של הפלסטינים, הקהילה הבינלאומית תשגר בכך מסר ישיר של חוסר-תקווה לבני אדם שכבר סבלו מספיק תחת הכיבוש.

תחושה ברורה של צדק, ארגון קהילתי והיכולת לעמוד איתן מול כיבוש מתמשך – זה כוחו של העם הפלסטיני. ה-ISM מחויבת לתמוך במאמצי התנגדות אלה באמצעות קולנו והפעולה הישירה הבלתי-אלימה בשטח מול הכיבוש הישראלי, ובמאבק לחירות הנשללת זמן כה רב.

* החלטת העצרת הכללית של האו"ם 37/43 מאששת את זכותו של עם כבוש להתנגד לכיבוש זר בכל האמצעים העומדים לרשותו, בכלל זה מאבק מזוין.

מידע נוסף על הסירוב בישראל

מלבד תנועות הסירוב הישראליות עצמן, ישנם עוד גורמים רבים בישראל ובארצות אחרות המספקים מידע אודות הסירוב בישראל. הנה אוסף קצר ולא מחייב של מידע, שאת רובו ניתן להשיג באינטרנט.

אינטרנציונאל סרבני מלחמה (WRI)

WRI מפרסם מידע על ישראל דרך קבע. הפרסומים החשובים ביותר של WRI בנושא הם:

- דו"ח שהוגש על-ידי WRI לועדת זכויות האדם של האו"ם ב-3/2/2003, בעניין סעיף 18 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ופוליטיות. שם הדו"ח: *Conscientious objection to military service in Israel: an unrecognized human right.*
- *הרובה השבור* מס' 53: "אסירים למען השלום 2001, ישראל והאוטונומיה הפלסטי-נית", נובמבר 2001.

את שני המסמכים ניתן להשיג באתר האינטרנט: http://wri-irg.org

רשת התמיכה בסרבנים
(Refuser Solidarity Network)

רשת התמיכה בסרבנים היא רשת מבוססת-אינטרנט לגיוס תמיכה בינלאומית בסרבנים בישראל. באתר שלה יש אגף חדשות ומגוון רחב של משאבים. רוב קהל היעד של הרשת נמצא בארצות-הברית, אך יש לה גם קשרים עם אנשים במקומות נוספים בעולם.
http://www.refusersolidarity.net/

אמנסטי אינטרנשיונל

ארגון אמנסטי אינטרנשיונל מאמץ את הסרבנים הישראלים הכלואים כאסירי מצפון, ושולח פניות לרשויות בעניינם. אתר האינטרנט של אמנסטי מכיל דיווחים על הפרות זכויות אדם בישראל ובשטחים הכבושים.
http://www.amnesty.org

יהודים למען צדק לפלסטינים
(Jews for Justice for Palestinians)

ארגון של יהודים הפועלים נגד הכיבוש, שבסיסו בלונדון. אתר האינטרנט שלהם מכיל מידע על מצבם של סרבנים ישראלים.
http://www.jfjfp.org

גוש שלום

אתר האינטרנט של גוש שלום מכיל מגוון של חומרים בנושא הסכסוך הישראלי-פלסטיני, ובכלל זה גם כמה מאמרים בנושא הסירוב המצפוני. חלק מהחומרים תורגמו למספר שפות.

http://www.gush-shalom.org

ישנם עוד מקורות מידע רבים בנושא, אותם תוכלו לאתר באופן עצמאי.

ארגוני הסירוב בישראל

אומץ לסרב

קבוצה של חיילים וקצינים קרביים במילואים שהצהרת הסירוב המשותפת שלה מינואר 2002 יצרה פולמוס רחב בחברה הישראלית והמריצה את תנועת השלום.
http://www.seruv.org.il/

יש גבול

הארגון הותיק והפעיל ביותר התומך בחיילי מילואים המסרבים לשרת בשטחים הכבושים (המוכרים גם כסרבנים סלקטיביים).
יש גבול, ת"ד 6953, ירושלים 91068.
טל' 02-6250271, info@yesh-gvul.org
http://www.yesh-gvul.org

הרובה השבור

הרובה השבור הוא ביטאון אינטרנציונאל סרבני המלחמה ומתפרסם בד"כ באנגלית, ספרדית, צרפתית וגרמנית. הגליון הנוכחי, מספר 58, מאי 2003, הופק על ידי אנדריאס שפק, סרגיי סנדלר, שני וורנר, הואיידה אראף ופרץ קדרון, בסיועם של אלברטו אסטפניה, טיקירי ורבים אחרים, אשר סיפקו את המידע שנעשה בו שימוש בגיליון זה.

גליון זה יצא לאור בתמיכתם הכספית של:

American Friends Service Committee

Objecion Fiscal

The Joseph Rowntree Charitable Trust.

כדי להשיג עותקים נוספים של גליון זה של "הרובה השבור" אנא פנו אל המשרד הראשי של WRI או הורידו אותו מאתר האינטרנט שלנו.

War Resisters' International,
5 Caledonian Road,
London N1 9DX, Britain
Tel +44-20-7278 4040
Fax +44-20-7278 0444
concodoc@wri-irg.org
http://wri-irg.org/

הרובה השבור בשפות נוספות

"הרובה השבור" מתפרסם דרך קבע באנגלית, ספרדית, צרפתית וגרמנית. בנוסף הגיליון הנוכחי מתפרסם גם בעברית, ערבית ורוסית. על התרגום העברי שקדו טל הרן ודוד רבן.

ניתן להזמין עותקים מודפסים בכל אחת מהשפות באמצעות משרד WRI בלונדון. ניתן גם להוריד קובצי PDF מאתר האינטרנט של WRI. הדפסת עותקים נוספים באופן עצמאי תתקבל בברכה.

WRI מסתמך על עזרתם של מתנדבים בתרגום *הרובה השבור* וחומרים נוספים. אם ברצונכם להציע לנו את עזרתכם בתרגום אנא פנו אל משרדי WRI. שירותי תרגום הם תמיד מצרך מבוקש! תודה.

מכתב השמיניסטים

מכתב זה התפרסם בספטמבר 2001, כאשר עליו חתומים 62 נערות ונערים, שהכריזו כי הם "מסרבים להיות חיילים של הכיבוש". כיום מספר החתומים עבר את ה-300, והמכתב הפך לתנועה מאורגנת ופעילה.

מכתב השמיניסטים, ת"ד 70094, חיפה 31700.
shministim@hotmail.com
http://www.shministim.org

פרופיל חדש

תנועה פמיניסטית הפועלת לאזרוח החברה בישראל. התנועה מספקת מידע ותמיכה לסרבניות וסרבנים, ולנמנעים משירות צבאי מכל הסוגים.
פרופיל חדש, ת"ד 3454, רמת-השרון
תא קולי: 03-5160119
newprofile@speedy.co.il
http://www.newprofile.org

ועד היוזמה הדרוזי

הועד תומך בסרבנים דרוזים.
ועד היוזמה הדרוזי, ת"ד 8, שפרעם 20200.

תנועת פרופיל חדש מפיצה הודעות על כליאה של סרבנים בישראל באנגלית ובעברית. ניתן להצטרף אל מקבלי ההודעות באמצעות דואר אלקטרוני. לשם כך יש לשלוח הודעה לכתובת:
NewProfileCO-subscribe@topica.com

תמכו ב-WRI

הסרבנים בישראל זקוקים לתמיכתנו. WRI זקוק לתמיכתך כדי לתמוך בסרבנים.

☐ אני רוצה להצטרף לרשת ההודעות על סרבנים כלואים

כתובת הדואר האלקטרוני שלי: ....

☐ ברצוני לתרום סך של: ....

☐ אנא הוסיפו אותי לרשימת הדיוור שלכם ועדכנו אותי על עבודת WRI.

☐ אנא שלחו לי גליון לדוגמא של *Peace News*.

אנא שלחו תרומות, בצירוף טופס זה, לכתובת:

War Resisters' International
5 Caledonian Rd, London
N1 9DX,
Britain

שמי וכתובתי הם:
שם: ....
כתובת: ....
....
....

תשלום באמצעות כרטיס אשראי

אנא חייבו את כרטיס האשראי שלי בסך ....
סוג כרטיס האשראי
Visa / Access / Mastercard / American Express
(מחק\י את המיותר)

מספר הכרטיס: ....
תוקף הכרטיס: ....../......
שם בעל\ת הכרטיס ....
כתובת לחיוב (אם שונה מהרשום בטור השני):
....
....
....
(כרטיסי אשראי יחויבו על-ידי חנות הספרים Housmans בלונדון)

תודה על הסולידריות

הסרבן אורי יעקובי באוטובוס שמוביל אותו לכלא הצבאי
www.shministim.org

הצטרפו לפעילות!

הודעות על סרבנים כלואים

בארצות רבות, הכלא הוא עדיין מנת חלקם של סרבני מצפון. אלפי סרבנים עדיין יושבים בבתי כלא בדרום קוראה, ישראל, פינלנד וארצות רבות אחרות. אף כי במדינות רבות ישנם חוקים המעגנים את הזכות לסירוב מצפוני, סרבנים רבים עדיין נכלאים משום שהם אינם תואמים את הקריטריונים של הרשויות או משום שהם מסרבים לבצע שירות אלטרנ-טיבי. אינטרנציונאל סרבני המלחמה תומך בסרבני מצפון הנכלאים בגין סרובם, או כאלה שנשקפת להם סכנה מצד המדינה.

הודעות על סרבנים כלואים, הנשלחות בדואר אלקטרוני מיד כאשר המשרד של WRI מקבל מידע אודות כליאתו או משפטו של סרבן מצפון הן כלי רב עוצמה לגיוס תמיכה ומחאה.

ניתן להירשם לרשימת מקבלי ההודעות בדואר אלקטרוני. יש לשלוח הודעה לכתובת:
majordomo@wri-irg.org
עם הטקסט:
"subscribe co-alert"
בגוף ההודעה. ניתן להירשם גם באינטרנט, בכתובת:
www.wri-irg.org/cgi/news.cgi.

המשרד של WRI זקוק למידע על סרבנים כלואים מכל רחבי העולם. צרו איתנו קשר:

War Resisters' International
5 Caledonian Rd
London N1 9DX
Britain
Tel. +44-20-7278 4040
Fax +44-20-7278 0444
concodoc@WRI-irg.org
http://WRI-irg.org/cgi/news.cgi